УДК 330.34: 338.4
Лук'яненко М.О.[1], Гудзь П.В.[2]
[1]студ.НУ «Запорізька політехніка»
[2]д-р.екон.наук, проф.НУ «Запорізька політехніка»

ЧИННИКИ КРЕАТИВНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ: ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ

Використання термінології «креативний менеджмент» в академічних і наукових працях останнім часом пов'язане з розвитком креативності у вирішенні завдань створення продукту, креативних рішень у маркетингу тощо. Серед відомих авторів, які досліджували проблеми креативності у менеджменті, можна зазначити Comunian Roberta, Kačerauskas Tomas, Kong, Lily, Lazzeretti Luciana L.L., Schlesinger Philip, І. Саух, О. Вікарчук, І.О. Галиця, Н. Рудь, І. Підкамінний. Т. Божидарнік, Н. Василик, Д.К.Зінкевич, Вартанова О.В., І.В. Шестер, А.А. Войтушенко, С.Д. Бушуєв та ін. Різні аспекти функціонування підприємств металургійної промисловості досліджувалися такими вітчизняними вченими: Амоша О.І., Аптекар С.С.,

Большокова В.І., Горошкова Л.А., Макогон Ю.В., Мінаєв О.А., Резнікова О.С., Шеремет Т.Г. та іншими.

При значних наукових напрацюваннях і досягненнях в теорії та практиці креативного менеджменту вітчизняних та зарубіжних вчених подальшого розкриття потребують питання вивчення зв'язку креативності та інновацій, сутності та впливу креативного менеджменту на активізацію інноваційного розвитку підприємства. Зокрема, залишаються актуальними питання, пов'язані із галузевою специфікою використання креативних підходів у менеджменті для розвитку інноваційності в діяльності підприємств металургійної промисловості.

На сучасному етапі розвитку людства складно переоцінити значення металургійної промисловості як особливої галузі з притаманними їй характеристиками, які підкреслюються Асоціацією World Steel:

1) Відданість принципам стійкого розвитку: металургійна промисловість є невід'ємною частиною «циркулярної економіки», яка підтримує безвідходне виробництво, вторинну переробку ресурсів, тим самим закладаючи підґрунтя сталого майбутнього;

2) Сприяння розвиткові «здорової економіки», в тому числі шляхом створення робочих місць та виступаючи «драйвером зростання». За даними Асоціації World Steel середнє світове використання сталі на душу населення має тенденцію до зростання - зі 150 кг у 2001 р. до 220 кг у 2022 р. Сталь використовується в таких важливих галузях як енергетика, будівництво, автомобільна та транспортна промисловість, інфраструктура, пакування та машинобудування. За прогнозами, до 2050 року використання сталі збільшиться приблизно на 20% порівняно з сучасним рівнем. Хмарочоси стали можливими завдяки сталі. Сьогодні найбільшим споживачем сталі є житлово-будівельний сектор, який використовує понад 50% виробленої сталі [1]);

3) Високий ступінь відданості працівників своїй роботі. В цілому в світі дана галузь налічує близько 6 мільйонів працівників; створюються можливості для навчання, підвищення кваліфікації – в середньому на кожного працівника за рік припадає 7,8 днів з підвищення кваліфікації;

4) Турбота металургійних компаній про оточуюче соціальне середовище, місцеві економіки. Прямі чи опосередковані внески металургійної промисловості суспільству за даними 2019 р. становили 1663 млрд. доларів США. В районах навколо своїх об'єктів металургійні компанії будують дороги, транспортні системи, школи та лікарні. У економічно слабших країнах металургійні компанії часто більш безпосередньо залучені до надання послуг охорони здоров'я та освіти для широкої спільноти. Для металургійних заводів характерне довготривале функціонування, вони працюють десятиліттями, забезпечуючи довгострокову стабільність з точки

зору зайнятості, переваг для громади та економічного зростання. Створювані ними робочі місця та податкові надходження приносять значну користь місцевим громадам, у яких вони працюють.

5) Металургійна промисловість – ключова складова зеленої економіки, з високим ступенем соціальної відповідальності. Сталь – найбільш перероблюваний матеріал у світі (у 2021 році було перероблено близько 680 млн. т), який характеризується високою зносостійкістю, а металургійне виробництво дуже активно споживає досягнення науки та техніки в цілях удосконалення виробничих технологій; галузь відкрита до впровадження інновацій. Близько 90% використовуваної у металургійному виробництві води очищається, охолоджується та повертається до джерела. Ця вода характеризується високим ступенем очищення. Більша частина втрат відбувається через випаровування. За останні 50 років значно, майже на 60%, скоротилися витрати енергії у виробництві 1 тонни сталі. Сталь є основним матеріалом, який використовується для отримання відновлюваної енергії: сонячної, приливної, геотермальної та вітрової.

6) Суттєві переваги сталі як міцного та стабільного будівельного матеріалу: безпечніша у використанні, найбільш економічне співвідношення міцності та ваги, доступна, універсальна, пластична, підлягає переробці. Наприклад, металургійною промисловістю інвестовано понад 80 млн. євро в дослідницькі проекти в автомобільному секторі, спрямовані на розробку життєздатних рішень для створення доступних і ефективних конструкцій транспортних засобів [1].

7) Сталь уможливлює інновації. Металургійна промисловість - це прикладна креативність. Властивості сталі роблять можливими інновації, дозволяючи реалізовувати ідеї, знаходити рішення та втілювати можливості в реальність. Сталь робить інженерне мистецтво можливим і красивим. Щороку винаходяться нові та кращі способи виготовлення сучасної сталі. У 1937 році для будівництва мосту Золоті Ворота було потрібно 83 000 тонн сталі, сьогодні знадобиться лише половина цієї кількості. Понад 75% сталей, які використовуються сьогодні, не існували 20 років тому.

Провідна роль металургійної галузі як стратегічно важливої для економіки України підтверджується такими показниками, як обсяги надходжень до державного бюджету від підприємств металургійної галузі, чисельність зайнятих у галузі та обсяг валютної виручки.

До початку повномасштабного вторгнення рф до України частка експорту металургійної продукції в загальному обсязі експорту українських товарів становила 18,3% (за даними 2020 року), що було другим за величиною експортом після групи товарів рослинного походження, за якої частка експорту становила 24,2% [2].

Таким чином, металургійна галузь, виступаючи потужним чинником розвитку країни, є середовищем активного запровадження інновацій на основі креативного підходу до управління. Однак сучасні тенденції розвитку українського металургійного виробництва в умовах війни формують потребу в розробці специфічних підходів до розвитку креативності персоналу, які враховували б поточну ситуацію та перспективи подальшого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний сайт Світової Асоціації Сталі. URL: https://worldsteel.org/about-steel/key-messages/ (дата звернення: 08.03.2024)

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України : веб-сайт. URL: https://ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 10.02.2024).

3. Sharoian, F. (2021). The role of trade barriers in international trade in metallurgical industry of ukraine. Three Seas Economic Journal, 2(3), 118-123. URL: https://doi.org/10.30525/2661-5150/2021-3-15